

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ

NR 75 (110)

WRZESIEŃ 2022

**65. OGÓLNOPOLSKI ZLOT
PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
GNIEZNO 8-11 WRZEŚNIA 2022**

W numerze:

- Str. 3 Turystyczne powitanie wiosny Włodzimierz SZAFIŃSKI
- Str. 6 Uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej śp. Henryka Antkowiaka
..... O/ PTTK ZIEMI JAWORSKIEJ
- Str. 8 Taka sobie wystawa Piotr KOWALSKI
- Str. 10 Nasze „Blachy” Włodzimierz MAJDEWICZ
- Str. 13 VI etap „Piekielnego Szlaku” Włodzimierz SZAFIŃSKI
- Str. 15 Mianowania Honorowych PTP KTP ZG PTTK
- Str. 16 Nadania Dyplomów „Zasłużony dla PTP” ... KTP ZG PTTK
- Str. 17 Zmarli Przodownicy TP KTP ZG PTTK

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Turystyczne powitanie wiosny

Ponad 140 osób pojawiło się rankiem w sobotę 26 marca br. na placu przy Muszli Koncertowej w Białaczowie, aby wziąć udział w rajdzie „Pierwszy dzień wiosny”. Rajd organizowany jest przez wiele lat przez Oddział PTTK w Żarnowie a tym razem współorganizatorem imprezy było koło PTTK przy Szkole Podstawowej w Białaczowie. Uczestnicy rajdu to członkowie i sympatycy Towarzystwa z Białaczowa, Gomulina, Miedznej Drewnianej, Skórkowic i Żarnowa. Dużą grupę stanowili rodzice, którzy wędrowali razem z dziećmi. Już na starcie wszyscy rajdowcy otrzymali pamiątkowe plakietki i notesy, rogaliki i napoje. Do dyspozycji była także pieczętka rajdowa. Ciekawa krajobrazowo trasa o długości 6 kilometrów wiodła przez Białaczów, rezerwat leśny „Białaczów”, drogą Białaczów – Wąglany, duktami leśnymi, osiedlem im. Małachowskiego do Muszli Koncertowej w Białaczowie. Idąc ulicą Piotrkowską turyści mogli zobaczyć mural o treści patriotycznej zrealizowany w ramach projektu „Pamięć o przeszłości fundamentem naszej przyszłości” upamiętniający 100 – lecie Bitwy Warszawskiej. Jednym z ciekawszych zabytków architektury w pow. opoczyńskim jest Pałac Małachowskich w Białaczowie, obok którego przeszła kolumna uczestników rajdu. Tuż za pałacem szliśmy rezerwatem przyrody „Białaczów”, w którym są siedliska lasu mieszanego z grabem, lipą, jaworem i bukiem. W ramach imprezy odbył się też konkurs plastyczny o tematyce wiosennej. Zgłoszone do konkursu prace ocenione zostały w trzech kategoriach wiekowych: klasy „0”, klasy I – IV i V- VIII. W pierwszej kategorii jury wyróżniło prace Klaudii Katy i Mai Franaszczyk – obie z Miedznej Drewnianej w drugiej grupie wiekowej Julii Szołowskiej z Białaczowa i Julii Franaszczyk z Miedznej Drewnianej, oraz w kolejnej kategorii prace Katarzyny Szołowskiej i Hanny Grzybek z Białaczowa oraz Alicji Szafnickiej z Gomulina. Laureatki otrzymały od organizatorów upominki książkowe. Podczas zakończenia rajdu wręczono „popularną” odznakę turystyki pieszej Ewie Maciołek z Gomulina i odznakę „Disney i PTTK” Mai Karasińskiej z Miedznej Drewnianej. Julia Franaszczyk i Ireneusz Pawlik, nowi członkowie PTTK, otrzymali legitymacje potwierdzające przynależność do Towarzystwa. Po podsumowaniu imprezy przedstawiciele drużyn odebrali dyplomy uczestnictwa. Prezes O/PTTK w Żarnowie wręczył również dyplomy – podziękowania Magdalenie Szołowskiej i Joannie Świątek z Białaczowa, które były współodpowiedzialne za sprawny przebieg imprezy. W ocenie uczestników i organizatorów rajd „Pierwszy dzień wiosny” był udanym przedsięwzięciem turystycznym.

Fot. Włodzimierz Szafiński

Uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej śp. Henryka Antkowiaka

W dniu 2 kwietnia 2022 roku o godz.11 w kościele pw. Matki Bożej Wspomożycielki przy ul. Josepha Conrada 7 w Warszawie odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej śp. Henryka Antkowiaka, którą ufundował Oddział PTTK Ziemi Jaworskiej. W uroczystościach poprzedzonych mszą świętą wzięli udział działacze z KTP ZG PTTK, Oddziału PTTK Ziemi Jaworskiej oraz przedstawiciele innych oddziałów PTTK i członkowie rodziny. Śp. Henryk Antkowiak ur. 1934 zm.2020 r.- nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń młodzieży, ale przede wszystkim niestrudzony społecznik, wielce zasłużony na niwie turystycznej Ziemi Jaworskiej, Dolnego Śląska, jak również ogólnopolskiej. W latach 1989-2015 był członkiem Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK, a następnie członkiem Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK. Z uwagi na swoją aktywność był znaną postacią wśród piechurów i motorowców w całej Polsce. Za szczególne zasługi dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa oraz postawę godną naśladowania był wielokrotnie odznaczany i nagradzany, w tym tytułem Honorowego Członka PTTK, Honorowego Obywatela Miasta Jawora, jak również Godnością Zasłużony dla Turystyki Ziemi Jaworskiej czy Nauczyciel Kraju Ojczystego.

Śp. Kolega Henryk Antkowiak, zwany przez nas Księciem Jaworskim, Henrykiem I Brodatym przez ponad 50 lat uczył nas i wychowywał przez turystykę. Uczył nas miłości do krajoznawstwa oraz turystyki. Wiele przewędrowaliśmy razem szlaków, wiele było wspólnych rajdów, wycieczek, spotkań. Henryk miał zawsze głowę pełną pomysłów, które umiał wcielać w życie. Szczególnie aktywnie jako nauczyciel działał w środowisku dzieci i młodzieży. Swoją postawą i altruistycznymi działaniami stale potwierdzał, że praca społeczna na rzecz innych jest dla niego priorytetem. Zawsze postępował godnie, był i będzie dla nas wzorem do naśladowania... .

Cześć Jego pamięci

Brac turystyczna Oddziału PTTK Ziemi Jaworskiej

Piotr KOWALSKI

Taka sobie wystawa

Okazją do zaprezentowania małego fragmentu swojej kolekcji odznak turystycznych były uroczyste obchody dziesiątej rocznicy powstania Klubu Turystyki Pieszej „Krwinka” z Poniatowej, woj. lubelskie.

Klub powstał 6 maja 2012 roku z inicjatywy Piotra Kowalskiego, a tworzyli go miejscowi krwiodawcy. I stąd ta jakże nietypowa dla piechurów nazwa.

W uroczystościach wzięli udział m.in. Andrzej Wasilewski - Prezes Oddziału Miejskiego w Lublinie, członek Zarządu Głównego PTTK oraz Wojciech Kowalski z Komisji Krajoznawczej, Przewodniczący Podkomisji Kolekcjonerstwa Krajoznawczej ZG PTTK.

Na wystawie zaprezentowano odznaki emitowane przez KTP „Krwinka”, a także jedną planszę zawierającą pamiątki po nieistniejącym już Oddziale Zakładowym działającym przy ZE „EDA” w Poniatowej. Pozostałe zawierały odznaki z imprez ogólnopolskich np. Świętokrzyski Rajd Nocny – Radom, Majowy Rajd Świętokrzyski – Starachowice, Centralny Zlot Młodzieży Palmiry.

Swego rodzaju chichotem historii były odznaki z Rajdu „Przyjaźń” (Polsko-Radzieckiej) – Poronin. Plansza zawierająca 34 edycje tego rajdu, w różnych wersjach, była smutnym przypomnieniem czasów słusnie minionych.

Prezentowane odznaki są własnością Prezesa KTP „Krwinka”, świeżo upieczonego Jurora Zbiorów Krajoznawczych, autora tych słów - Piotra Kowalskiego.

Włodzimierz MAJDEWICZ

Nasze „Blachy”

Odznaki funkcyjne Przodowników Turystyki Pieszej PTTK

Siedemdziesiąt lat temu grono krajoznawców, entuzjastów pieszego wędrowania wywodzących się z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego po Zjeździe Połączeniowym od 1950 r. działało w strukturach ZG PTTK. Dzięki ich staraniom popartym społecznym zapotrzebowaniem Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w dniu 21 czerwca 1952 r. powołał do życia Komisję Turystyki Pieszej ZG PTTK.

Twórcami Komisji byli zasłużeni wybitni krajoznawcy wchodzący w jej skład

w pierwszej kadencji obejmującej lata 1952-1955¹.

Część z nich pozostała w szeregach KTP ZG PTTK na kilka następnych kadencji

i wspomagana przez szereg kolejnych wybitnych krajoznawców. Przed KTP ZG PTTK stało zadanie polegające na zachęceniu społeczeństwa do uprawiania turystyki pieszej. Należało dotrzeć do ludzi w różnym wieku reprezentujących rozmaite środowiska i przekonać ich do odnajdywania przyjemności w krajoznawczych wędrowniach pieszych.

Zachętą do pieszych wędrowek miała być nowa odznaka. Wkrótce opublikowano dokument pod nazwą Regulamin Odznaki Turystyki Pieszej². W rozdziale VIII „Przodownicy OTP” par. 36. zawiera następujący zapis:

„Dla przestrzegania zasad właściwego wycieczkowania przez liczne rzesze turystów i wychowania turystów na wycieczkach oraz ułatwienia w zdobyciu Odznaki Turystyki Pieszej, Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK, na wniosek Okręgowych i Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej mianuje przodowników OTP.”

W latach 1952-53 tworzone sieć komórek terenowych turystyki pieszej złożonych

z grup aktywno stanowiących kadrę instruktorską nazywaną od tego momentu Przodownikami Odznaki Turystyki Pieszej. W latach następnych po wielu dyskusjach ustalono ostatecznie obowiązującą po dziś dzień nazwę „PRZODOWNIK TURYSTYKI PIESZEJ PTTK”. Osoby uzyskujące mianowanie na Przodownika otrzymywały legitymacje wystawione przez KTP ZG PTTK.

1 Pierwszy historyczny skład KTP KZG PTTK: przewodniczący prof. Kazimierz Biskupski (po jego rezygnacji w styczniu 1954 r. funkcję przewodniczącej powierzono Alinie Pruszyńskiej), wiceprzewodniczący Stanisław Gabryszewski, sekretarz Wanda Bem, członkowie - Jadwiga Czajka, Biruta Gerlach, Zdzisław Migurski.

2 W 1953 roku wydany został przez KTP ZG PTTK „Tymczasowy Regulamin Odznaki Turystyki Pieszej PTTK”. Wyd. „Sport i Turystyka” Warszawa 1953.

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem funkcjonowały wówczas dwie kategorie OTP: dla młodzieży obojga płci w wieku 12 - 18 lat, dla dorosłych od 19 lat - kobiet i mężczyzn. Każda z nich posiadała 3 stopnie: brązowy, srebrny i złoty.

Nie istniały jeszcze odznaki funkcyjne Przodowników Turystyki Pieszej PTTK, zwane potocznie w środowisku działaczy „Blachami Przodowniczymi”.

Przodownicy dla młodzieży jako odznakę funkcji nosili po prostu OTP na podkładce sukiennej w kolorze zielonym. Posiadacze uprawnień dla dorosłych mieli prawo do czerwonej podkładki pod swoją OTP. Kolorystyka tych podkładek nasuwa przypuszczenie że wzorowano się prawdopodobnie na podkładkach stopni instruktorskich stosowanych w ZHP pod krzyżami harcerskimi na mundurach harcmistrzów i podharcmistrzów. Po kolejnej zmianie Regulaminu OTP, gdy zrezygnowano z kategorii młodzieżowej pozostały tylko podkładki czerwone. Nosili je Przodownicy Turystyki z uprawnieniami na całą Polskę.

W dniu 9 listopada 1959 r. w schronisku „Szwajcarka” w Rudawach Janowickich odbyło się Plenarne Zebranie KTP ZG PTTK zorganizowane wraz z II Ogólnopolskim Zlotem Przodowników Turystyki Pieszej. Obrady Plenum KTP ZG PTTK przyniosły kilka istotnych dla środowiska aktywu pieszego uchwał. Powołano wtedy Podkomisję do Spraw Przodowników Turystyki Pieszej. W kolejnej uchwale znalazło się następujące znamienne zdanie: „Wraz z nowymi Odznakami Przodowników Turystyki Pieszej wprowadzić nowe legitymacje.”

Tak zakończył się okres przejściowy. W niedługim czasie Przodownicy Turystyki Pieszej z dumą nosili na piersi znane nam emaliowane barwne niebieskie, żółte i białe trójkąty z motywem Popularnej OTP w centrum i napisem „Przodownik Turystyki Pieszej”. Lekko wypukłe pokryte emalią piecową estetyczne odznaki wykonano w Mennicy Warszawskiej. Mieliśmy już swoje funkcyjne odznaki zaakceptowane przez ogół działaczy³. Odznak z tej pierwszej edycji wystarczyło na dwie dekady. Dziś są poszukiwanymi rarytasami kolekcjonerskimi.⁴

W połowie lat osiemdziesiątych, z inicjatywy Przewodniczącego KTP ZG PTTK Henryka Tomkiewicza, ustanowiono niezwykle potrzebną w naszym Towarzystwie funkcję: MŁODZIEŻOWEGO PRZODOWNIKA TURYSTYKI PIESZEJ. Zadaniem tej grupy młodych działaczy było prowadzenie działalności w Szkolnych Kołach Krajoznawczo-Turystycznych, Młodzieżowych Klubach Turystycznych PTTK oraz w ZHP.

Dość długą tradycję w środowisku aktywu turystyki pieszej posiada i cieszy się zasłużenie dużym szacunkiem tytuł HONOROWEGO PRZODOWNIKA TURYSTYKI PIESZEJ. Tytułem Honorowego Przodownika

3 Jedną z takich odznak otrzymałem 16 kwietnia 1969 r. z nr legitymacji 1786 /III

4 Następane edycje „Blach” wykonane w innym miejscu były przyczyną wielu kłopotów. Pokrywający odznaki barwny lakier odpryskiwał płatami odsłaniając mosiężne podłoże.

Turystyki Pieszej może być wyróżniony działacz - krajoznawca, który legitymuje się wymiernymi zasługami dla rozwoju i popularyzacji turystyki pieszej przesyconej krajoznawstwem.

Godność Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej jest najwyższym środowiskowym wyróżnieniem, przeznaczonym dla szczególnie zasłużonych działaczy. Honorowym Przodownikiem Turystyki Pieszej zostaje działacz propagator ambitnych form pieszego wędrowania. Tego zaszczytnego tytułu nie można otrzymać za „wysługę lat”, ani „za wytrwałość”. Decyzja o nadaniu tego tytułu należy wyłącznie do Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK. Zgodnie z tradycją tytuły te przyznawane są raz do roku, a uroczyste wręczenie odznak odbywa się w trakcie Ogólnopolskich Złotów Przodowników Turystyki Pieszej.

Przez szereg lat Honorowi Przodownicy Turystyki Pieszej nosili „blachy” białe, takie same, jak posiadacze uprawnień I stopnia. Nie było to jednak dobre rozwiązanie, dochodziło niekiedy nawet do różnego rodzaju nieporozumień. Zaistniała więc potrzeba specjalnego, jednoznacznego wyróżnika dla tych najbardziej zasłużonych wśród Przodowników Turystyki Pieszej.

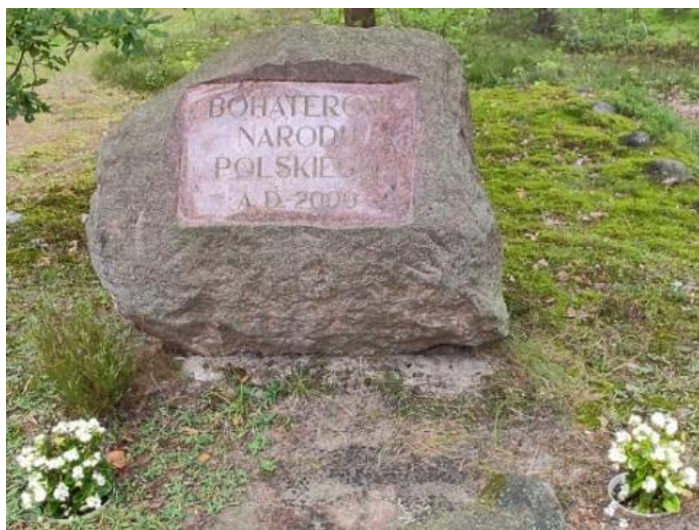
Wychodząc naprzeciw tym potrzebom wprowadzono nowy wzór odznaki. Honorowi Przodownicy Turystyki Pieszej PTTK otrzymują odznakę, na której kolor pokrywającej ją emalii jest czerwony – właściwie jest to odcień czerwieni zbliżony do koloru wiśniowego. Kolejne edycje nadały tej odznace szczególnego blasku. Precyzyjne, tłocznie, piękna wiśniowa emalia i grawerowany na rewersie numer nadania podkreślają jej wartość. Mamy swoje odznaki przez minione dziesięciolecia. Noszono je chętnie z dumą. Był to z pewnością dobry zwyczaj.

Ostatnio nawet na naszych Ogólnopolskich Złotach „blachy” widuje się niestety rzadziej, a szkoda, bo warto tę tradycję podtrzymać i z wielu względów warto do dawnego zwyczaju powrócić.

Włodzimierz SZAFIŃSKI

VI etap „Piekielnego Szlaku”

„Piekielny Szlak” to turystyczna trasa piesza o długości 258,5 km wiodąca z Piekła do Nieba w powiecie koneckim przez dwa województwa, trzy powiaty i dziewięć gmin. Po raz drugi turyści piesi skupieni wokół Oddziału PTTK w Żarnowie, postanowili przejść ten szlak podzielony na kilkanaście etapów. W niedzielę 14 sierpnia br. wędrowało z Cieklińska do Lipy (23 km) czternaście osób, realizując szósty etap tego szlaku. Trasa wiodła przez Młotkowice, Cis, miejsce pamięci „Ormanicha”, rezerwat „Piekielko Szkuckie” i Szkucin. Spotykamy tu zarówno miejsca związane z historią Polski, obiekty krajoznawcze oraz przyrodnicze. Inicjatorem powtórnego przejścia „Piekielnym Szlakiem” i prowadzącym grupę jest Cezariusz Szulc, członek Komisji Turystyki Pieszej O/PTTK w Żarnowie. Jednym z ciekawych elementów trasy jest Cis, wieś z której pochodzi Marianna Cel „Tereska”, jedyna kobieta w Oddziale Hubala. Poświęcono jej skromny pomnik, przy którym zatrzymali się dłużej turyści. Tuż za Cisem znajduje się miejsce pamięci „Ormanicha” związane z Powstaniem Styczniowym 1863 r. Na niewielkiej polanie znajduje się grób powstańców, w miejscu gdzie mieli oni swoje obozowisko i zostali otoczeni przez Rosjan. Na mogile napis „Na pamiątkę poległym w 1863 r. ”Część powstańców zginęła w walce, część schwytanych Moskale powiesili na gałęzi dębu, zwanego dziś „Dębem Śmierci” lub „Wisieluchem”. W 2000 r. obok mogiły powstańców ustawiono głaz z napisem „Bohaterom narodu

polskiego”. Wędrując dalej trafiamy do rezerwatu przyrody „Piekielko Szkuckie”, który obejmuje obszar lasu i skał w pobliżu wsi Szkucin. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych zlepieńców dolnojurajskich, tworzących formy skalne o unikalnej budowie. Jednym z drzew w rezerwacie jest pomnik przyrody „Dąb Hubal”. Zakończenie przejścia nastąpiło w miejscowości Lipa. Okolice Lipy były od października 1939 r. terenem

zakwaterowania oddziału majora Hubala, który zaczął tworzyć tu struktury konspiracyjne.

Fot. Barbara Kalinowska

Honorowi Przodownicy TP mianowani w 2022 roku

Kol. **Jan Walczak** Oddział Miejski im. ks. J. Wiśniewskiego PTTK w Radomiu

Kol. **Krzysztof Kowalski** Oddział Warmińsko-Mazurski PTTK w Olsztynie

Kol. **Andrzej Stanisław Cyrwus** Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu

Kol. **Zbigniew Waśko** Regionalny Oddział PTTK w Słupsku

Kol. **Krzysztof Tęcza** Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze

Kol. **Tomasz Sikorski** PTTK Oddział Stołeczny im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie

Kol. **Adam Stefan Szepiel** Regionalny Oddział PTTK w Białymstoku

Kol. **Waldemar Stanisław Malewicz** Regionalny Oddział PTTK w Białymstoku

Kol. **Roman Kwaśniewski** Oddział PTTK w Koninie

Kol. **Czesław Wodecki** Oddział PTTK w Radlinie

Dyplomem „Zasłużony dla Turystyki Pieszej” zostali wyróżnieni:

Kol. **Franciszek Guska** Oddział PTTK w Końskich

Kol. **Lech Kaźmierczak** Oddział Zielonogórski PTTK w Zielonej Górze

Kol. **Teresa Karasiewicz** Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu

Kol. **Dorota Dobrańska** Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu

Kol. **Zdzisław Grabowski** Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu

Kol. **Hanna Czech** Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu

Kol. **Maria Nowosad** Oddział Miejski PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Lublinie

Kol. **Katarzyna Płaszczewska** Oddział Miejski PTTK im. Aleksandra Janowskiego
w Lublinie

Kol. **Piotr Kowalski** Oddział Miejski PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Lublinie

Kol. **Henryka Bednarczyk** Oddział Miejski PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Lublinie

Kol. **Roman Domański** Oddział PTTK „Meblarz” w Swarzędzu

Kol. **Tomasz Raatz** Oddział PTTK „Meblarz” w Swarzędzu

Kol. **Marian Dobisz** Oddział PTTK w Radlinie

Zmarli Przewodnicy Turystyki Pieszej w okresie 2021-2022

Jan Kamiński z Rzeszowa (PTP 983, Honorowy PTP 691H)

Kazimierz Majewski z Kamiennej Góry (PTP 3060)

Zdzisław Gwizdalski z Torunia (PTP 8142, Honorowy PTP 611H)

Edward Wieczorek z Katowic (PTP 3470, Honorowy PTP 524H)

Bernard Malinowski z Warszawy (PTP 8850, Honorowy PTP 760H)

Bogdan Szczepaniak z Karłowic (PTP 10281)

Henryk Hadasz z Kędzierzyna-Koźła (PTP 3452, Honorowy PTP 421H)

Jarosław Płotkowiak z Lubonia (PTP 6373)

Zbigniew Kosin z Dąbrowy Górniczej (PTP 347, Honorowy PTP 252H)

Ryszard Fierek z Grudziądza (PTP 8744, Honorowy PTP 665H)

Jadwiga Kuśmierk z Gdańska (PTP 731, Honorowy PTP 274H)

Kazimierz Makiela z Warszawy (PTP 9668, Honorowy PTP 761H)

Bogdan Kucharski z Poznania (PTP 136)

Jan Krzysztoń ze Szczecina (PTP 2744, Honorowy PTP 570H)

Roman Przybyłowicz ze Szczecina (PTP 4387, Honorowy PTP 699H)

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI !

Przygotowano na posiedzenie Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK
podczas Ogólnopolskiego Zlotu Przewodników Turystyki Pieszej
we wrześniu 2022 r. w Gnieźnie

Wydawca: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK
Witryna internetowa <http://ktpzg.pttk.pl>
Warszawa – wrzesień 2022
Redakcja: Ewa Bosacka, Marcin Czerwiński
Redakcja techniczna: Krystian Grajczak
Okładka: Włodzimierz Majdewicz
Nakład: 100 egz.
Adres do korespondencji: 00-075 WARSZAWA
ul. Senatorska 11
ebosacka@wp.pl

